

8-чи ФЕВРАЛЬ-РОССЕЙ ИЛМУНУ КЮНЮДЮ

«Терен тинтиу ишлени бардырмай, медицинаны айнтыргъа амал жокъду»

Жаш адамны умуту жарыкъ да, учунуулу да болады. Кими сабийлени оқытурса, бириси инженер, башхасы назмуда тизип, закий болургъа умут этип, аны жүреклеринде къадар эндик берликтамаша сауғатын шаштып, алай сактайтыла.

Мени билюнгю ушакъ нёгерим а илмуну жолун сайлагъан жаш төлөуденди. Алыкъа улду жетишмиле болдурмагъан эсе да, иш көллюдю, тутхан жумушун ахырына дери жетдирире излеген-леденди. Бу эмда жашауну бирси бёлүмлериnde да тамблагын кюн, айхай да, жаш адамныкъыды.

Акъблоланы Юсупиу кызы Лейля билюнгюде КъМКъУ-ну медицина факультетине стоматологияны бла жаякъ сюек-бет хирургияланы кафедрасыны республикалы клиника больница-сыны сағынылгъан бёлүмюнү мурдорунда ординатурадады. Аны бу жаны бла илмугъа къошумчулукъ этер мураты барды.

- Лейля, илмугъа сейиринг къалай бла ачыкъланганды?

- Билемисиз, мен хар заманда да медицинаны сойтгенме. Школда оқыгъанымда да, эсими анга бурут, кесими ол факультетте кирире хазырлағанмана.

Муратым толуп, университетизиже жетишмиле да бошагъанма. Окъутургъан кезиүондем, квайл эсе да, хирургияны бек жаратханма. Медицинаны кыйайы бёлүмюндо да адамгъа хайр келтиреди, ол сёсүздө. Хирургияны да мен анда хар затны кесинги къолунг bla эттенинг ююн жаратханма. Алай бла аны тере-нирек билирге да сойтгенме.

Биринчицед, студент кезиүондем жаякъ сюек-бет хирургиядан кружокъя жүргөнгөм. Ма ол заманда аңылғағанмана илмугъа сейирим болгъанын, медицина да аны бла къаты байланнанын. Кружокъя медицина илмұнаның кандидаты Күнжоланы Жамболат таматалыкъ эте эди. Ол, бизге тюрлю-тюрлю темаланы йөртепті, дөрсде айтыргъа жетишмеген сейир затланы да билдирип турғанды.

Андан сора да, практиката болни-цагыа жүргөнгөм. Минда көрғеним медицина кыйын да, къоркъуулу да болғыланына боянуда тюшөндөргөндөн. Алай затта көл сағынш эттиреди. Китапда оқыгъанынг - ол бир башха. Көзүнг bla көрғенинга - боянуда башха.

Илму ишимде керекли көп затка аладан ординатурада оқытурама.

Бизни кесибизде да юренира, үолғо алыра преподавательиризи, профессорларбызы да бардыла. Сөз ючон, аладан бири медицина илмұнан доктор Мустафалан Магометди. Ол республикалы клиника больницацада жаякъ сюек-бет хирургияны ачылышына улду себеплик эттени. Къатыбыза алай уста болғынана уа бизничә жаш адамлаға къанат къатдырыгъя или да болушукъду. Мен да бёлүмюн айнуна къошумчулукъ эталсан, кесими насыптыгъя, муратымна жетгенне са-нарыкъма.

- Шёндю уа не тема бла кюрешесе?

- Жаякъ сюеклени сыннанлары, чыкъыланлары, алары суурукъ тийип аурупала бла байламмы ишлейиме. Бизни республикада бу бёлүм алай ерттеден да ачылмажанды. Аны себепли сағыншылгъан тема бла кюреше, айхай да, жетишмеге жетерге итинеме.

Дүнияда хар зат да алгъа аттай бара-

ды. Жарсынгъа, аны бла бирге жанғы аурупа да къозгъалыдьы. Аны себепли медицина илмұнаны айнтыргъя ке-рекди. Аныз медицинаны көз аллынга кептериген билюнгюде бек кыйынды. Сөз ючон, эрнеперинде къяуялары бла туғын сабилеге бизни республикада алғын алай операцияланы этмен-диле. Билюнгюде уа адамлаға алай болушукъу кесибизде этерча врача-рыбыз бардыла. Ала, тыш къыраллагъа окуна барып, синау жылышырадыла.

Кесими юсюмден айткан заманымда уа, илму башым Мустафалан. Магомет Шабазович бла ишшей, илмұн бий-игине жетерге кюреширикме. Урунургъа да кесибизде сюеме. Бизде да, бирси уллу шахарлапа болгъаныча, жанғы технологияла, оборудованияла болсалы, адамлаға башка даражада этиллиди. Ол затта уа, айхай да, илмұ-буз иги айнаса, анга көре келликидиле. Ол жашауну игилендиринге, анда тиобе-ген проблемаланы кетериуге күллукъ эттерге керекди деп сунама.

- Илмудан, медицинадан сора уа нени жаратаса?

- Китап оқырға бек сюеме. Бютюнда - назмуданы. Күлилданы Къайынны чыгъармачылыгъын бек жаратама. Музыка-я, искуствоңъ да бардыңъ сой-меклигим. Тырынаузыда сабый музика школда оқыгъанма. Фортепианода со-гъама. Экинин классда болгъанымда, «Нальчик кечеле» жыры мақьамын школ концертебизде сокъғанымы бир заман унтуруркъ тоймолме.

Эгечим Фатима, Къайынны назмударына мақъам жарашибыр, жыр жазғынды. Ол кеси да «Жүлдүзчукъла» ансамбльде кырлап турғанды. Жырны сөзлери мени ыннамы юсюмден айтты-гъанча, манга ол ычынуун көрениди. Аны себепли, гитара да согъартыга юренип, аны кесим да жыларларга сюеме.

**МОҚБАЛАНЫ Зухара.
Суратны ХОЛАПАНЫ
Марзият алгъанды.**

ТАРИХЛЕ ЭМ ШАРТЛА

Телеаудитория юч миллиард адам боллукъду!

• Рессейни жеринде Олимпиада 1980 жылда Москвада бардырылғанды. Ол заманда ала 22-чи жай оюндан эдиле, эндик уа Сочиде 22-чи кыш Олимпиада ачылды.

• 2007 жылда Гватемалада 119-чу Халкъы аралы комитети көнгеши болғанда, анда Сочи 2014 жылда кыш Олимпиада оюнланы ара шахарды деп айрылғанды. Бизни шахарбызы ююн Халкъы аралы Олимпиада комитетин 51 адамын къол көтүренидиле.

• XXII кыш Олимпиада оюндан 2014 жылда 7-чи февральдан 23-чи февральға дери бардырылғанды.

• Рессейни жыйымдыкъ Олимпиада командасыны санында 225 спортсмен бардыла. Ала спортын 15 тюрюсүнде эриширикдиле. Рессейни жыйымдыкъ командасыны адамларыны орталыкъ жыл санлары - 22,5-шер жылды. Аладан бек жаш сымарлап учуну мастери Юлия Лепницкаяды, ол тиширыууланы араларында жанылзай чуу бла кюре- shedi.

• 16-жылдыкъ Юлия Сочиге 2014 жылда Европаны чемпионкасыча барлыкъда. Командадыбыз бек сыйналуу 42-жылдыкъ, чанала бла ууучу Альберт Демченкоду. Ол былай онолнагъа 8-чи кере къатышырылды.

• Биринчи кере кыш Олимпиада субтропикалыкъ зонада бардырылғанды. Къыш жылы болса, ол чурумдан къутулуп ююн, Оюнланы къурагъанла 30 мин кубометр къарындычи сүүккүр орунлада тутуп турғандыла.

• 17 күннө инчинде бардырылған 7 түрлю Олимпиада спортда эндиге дериден эсе көп болған сауғалынан комплектилерине ююн эриширикдиле. Оюнлагъа къатышырыгъа 88 къыралдан 6 минг чакълы бла олимпиадады спортуу келиди. «Сочи-2014» спорт программа олимпиадалы рекорд тохташырганды-эришиүүнен көрмөдүлөри бла эришиүүнен программагъа жаңындан къошуулгъанлары блады.

• Сауғалынан 29 комплекти ююн Прибрежный класстерде эм 69-су ююн - Тау класстерде эриширикдиле. Ол 12 сауғынча көпдө Ванкуверде 2010 жылда болған сауғаладан эсе эм 14-ге көпдө 2006 жылда Туринде бардырылған оюнпада сауғаладан эсе. Жанында эришиүүлөр жаны бла (бизде ала 12 эдиле) Сочи Альбервильде (11 жаны тюрюсю) Солт-Лейк-Ситиде (10) Туринде (6) эм Ванкуверде (2) аланы барысын да озганды.

• Сочиде Оюнланы бардырылған кезиүүде 200-ден аслам инфраструктура объект ишпериди - спорт аренада эм стадионда, омакъ юйле эм Олимпиада элле, медиа аралы эм конференц залла. Спорт обекттеги, инфраструктуралы, сязылыш, энергетика, Оюнлагъа хазырлалынуун къоркъусуулугъу районну бетин тюрлениндеридиле. Алай бла 218 жаны обект къоралгъанды, аладан 14-со спорт обекттегиди, алада 190 минг адам къарарча жерле къурагъанда. Жолланы къалай ишперикерин да

унутмагъандыла. Темир жол вокзал, аэропорт эм башха алай обекттеги шахарны социалы-культура, экономика эм экология жаны бла айнуна са-бебилктеридиле.

• Бизни Олимпиадабызы телеаудиториясы адам аңылаталмазча көп боллукъду - 3 миллиард адам.

• Сочиде бек уллу олимпиада обект «Фишт» стадион боллукъду, анда 40 минг адам къарарча жерле бардыла. Къараучуланы санларыны көлпүюг бла дағыда 3 уллу обект бардыла. «Большой» деген буз мекям, «Айсберг» деген спорт мекям, ол эки жүрткүчтөрдөн 12 минг адам сыйыннырды.

• Сочиде Оюнла бардырылған кезиүүде 30 минг волонтёр ишлеридиле, алай къыралы 20-дан аслам областыларындан келгендиле.

• 2014 - Оюнланы майдаллары Олимпиаданы историисында бек уллу боллукъдула. Аланы диаметрлери 10 сантиметр, къалынкылары уа-1-шер сантиметр боллукъдула. Аны бир жанында Олимпиаданы эмблемасы эм оюнланы символу - журунладан къоралгъан жуургъан-рессейли халкъланы көп тюрлю культуралары болғалынан көргүзтөн жуургъан. Бизни къыралызыны 130 миллион чакълы бир адамы эстафетагъа къарагъандыла эм анын къатышхандыла.

• Битеуроссий қылт ётюрюнно ито-гъарына көре, 2014 жылда Сочиде бардырылған къыш Олимпиада оюнланы барылды. Эстафета 2900 элле бла шахаргъа барылды, Рессейни 83 регионунда - Калининграддан башталап Владивостокъда дери орта эзеп бла күн сайын 535 километр барып. Эстафеттагъа 14 минг факелчи эм 30 минг волонтёр къатышхандыла. Бизни къыралызыны 130 миллион чакълы бир адамы эстафетагъа къарагъандыла эм анын къатышхандыла.

• Олимпиадагъа билеттеги багъялары былай оюнлада болуучуларындан эсе иги да учуздула - 500 сомдан башлап.

грамм, доммакъ майдалла - 460-шар грамм. Сауғаланы къыраларга 3 килограмм алтын, 2 тонна кюмюш эм 700 килограмм доммакъ къоратылғанды. Олимпиада сауғаланы эм символлана хазырларга къоратылған битеу бағылары металла. Рессейни террито-риянында чыгъарылғандыла.

• Къыш Олимпиада оюнланы «Сочи-2014» деген Олимпиада отужуколу бек узун болғанды. Эстафета 2900 элле бла шахаргъа барылды, Рессейни 83 регионунда - Калининграддан башталап Владивостокъда дери орта эзеп бла күн сайын 535 километр барып. Эстафеттагъа 14 минг факелчи эм 30 минг волонтёр къатышхандыла. Бизни къыралызыны 130 миллион чакълы бир адамы эстафетагъа къарагъандыла эм анын къатышхандыла.

• Къыш Олимпиада оюнланы «Сочи-2014» деген Олимпиада отужуколу бек узун болғанды. Эстафета 2900 элле бла шахаргъа барылды, Рессейни 83 регионунда - Калининграддан башталап Владивостокъда дери орта эзеп бла күн сайын 535 километр барып. Эстафеттагъа 14 минг факелчи эм 30 минг волонтёр къатышхандыла. Бизни къыралызыны 130 миллион чакълы бир адамы эстафетагъа къарагъандыла эм анын къатышхандыла.

• Олимпиадагъа билеттеги багъялары былай оюнлада болуучуларындан эсе иги да учуздула - 500 сомдан башлап.

Төгөрек стол

Бу күнледе, «Чистые сердца» атты регион жамааты бирриги күррап, жаш төлөнүү орасында күйүкүр оюмла, миллелт төзүмсөзлюк эмдэ бир бирлерини аңылпама-улук нек чыкыгынаны юсунден сёлешир мурат бла любешиу күралгынды. Аңга студентле, жаш төлө жамааты бирригуле, спортшколланы тренерлери, жандаруулук фондлары келечилери, дин ахлуул эм башхала да къа-тышхандыла.

Некди бир бирни аңылпаргъа алай къыйын?

«Төгөрек столну» Кайгыры-мазланы Арсен ачын, бусагъатда къыйыныракъ заманда адамла бир тили болулгъа кереклиси, аны ючон а къаллай мадарла бла хайырланаңыз болулкъарыны юсунден къыха сёлешгенди. «Кертиси бла да, шэндөн жамааты арасында аңылпамаулукъа чыкылмас ючон, биз кёп оюмларгъа, бир концепцияга келирге керекбиз», - дегенди он.

Бу проблемагъа профессионал кёз бла психолого, СГА-ны преподаватели Валерий Шугунов къарагынды. Аны айттына кёре, адамлары араларында миллетчилик, дин жаны бла башхалыкъ улут жерни алып барадыла. Бу жарыспуланы буюнлонукде къуртмасакъ, артда кеч болулкъу. Кесибиниз бу жаны бла аттамларыбызын озгъан заманда ата - башларыбызын оюмлары бла тенглешдирген төрбез барды.

Профессор аны тюзге сана-магъанын да билдиргенди. «Бирде аллай тенглешдирилени көлтире, озгъан ёмжиро күлтүрасын асыры бийиккө кётюрюп, жаланда

аны мардагъа санап къоябыз. Сора инсан, сойсө - соймессе да, кесини жашау жоркуларын төргө көтюрөп, бирисленникинен эниш-төгөрек тюшюргө көрешеди. Ол заманда бек улуп проблема чыгъады - бир бирни аңылпамаулукъа. Аны күршоундан чыгъар ючон, биз хар эттен ишишиб тиоз баға бичерге борчлубуз», - дегенди Шугунов.

Тюбешиуде миллелени бир бирлери бла келишмегенлерини юсунден энчи ушакъ бардырылганы. «Помоги ближнему» деген республикалы болонтёрлөнди бирригерини таматасы Алим Сижажевин ақылына кёре, алгын юйорледе кёп сабый болгъаны себепли ала къуру кеслерине уйгай, къаятындағылағы да къайгыра билгендиле. Бусагъатда ата - ала-ла уа, бир бала ёсдорюп, аны сер этип къядыла. Аллай жаш адам артда жамаат арасында да кесин энчилей тутарға ёч болуп къарады.

Буюнлонукде къылзарыбыз хиджаб кийигенлерини юсунден да кёп тюрлю оюм жорюндой. «Раз-

витие» жандаруулукъ фондуну башчысы Ирина Кишукова уа ол юс кийим бандитликни юлгюсю тоййолду, аны кийгеннели төгөрек-гээ кээ къарамлары да асламында тазадыла, дегенди. Кесини халкъына сиймеклиги болмажаны, бирисленди да аңылпамазлыгы хакъды. Миллел тамирларыбызгъа къайтмасакъ, мындан ары жашауда кёп къыматта унтуулукъ-ларыны юсунден да айтхандыла жылыштылана.

Ахырында, кёп тюрлю оюмларын түнгизлагындан сора, «төгөрек столъя» къаятында жаш адамла, шилгада, окуу юйледе, интернатлада, күлтүрлөнди кюсүнден лекцияла окууп, жашычыланы бла къызычыланы музейлөгө, экспурияллаға элтип, билимлөрин ёсдорюргө онолашканда. Интернёттө күралгъан «Был такой город Нальчик» деген жамаат проектини башчысы Эльвира Жабалиева уа сайтдагыланы болуштуруу бла башшамылышында къолларындан келгени аямазгъа сөз бергенди.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.

ЖАШАУ ХАЛЛА

Жарыкъ умутлары толмагъан ата

Уллу ариу мекям къараған заманда, энчи узакъдан илинеди. Төгөрек-де, андан сора да, бардыла журтла, алай ол алдан энчиди. Баш түйдө сегиз оттурда, аны жанында да күнж. Ол да гитче тоййолду.

Быллай журтда жашагъан аз бай тоййолдо, жарлы адамы былай санаамайды. Ол, аны кредит алып, къаязатада салгъанды. Ала аңга бек къыйын заманда энди. Кредитни төлөмей деп, ол кесин ашдан-сүудан да кем этип жашагъанды. Алгын ол архитектор эди, аны себепли күйюно хар ташын кеси скойгенча, кеси къолу бла къалагъанды.

Ахмед бла аны юй бийчиси Мадина жүйлерин ишлеп башшагъанда, ол түйреде жашагъанна бу сейирлик жүртләде кимни жашатырык болулра деп, сейир-тамаша эте энди. Ала уа, Аллахны ахшылыгынан, юч сабый барды, алдан түүгъанда да болсалса, сыйнайм къалырға окууна болулкъубуз, деп оюмлай энди.

Сабийлени уа ёсе келгени оқырға ара шахарға кетип, ючюсо да анда орналдыла да къалдыла. Эки жашлары Ислам бла Аззор, кызылары Эмма жүйлю-жүйдеги болул, ата жүйлерин анда - санда жокълай башладыла. Артда уа, телефон бла сёлешип къойын болмаса, келгенилерин тохтаттыла.

Ата-ананы алаға этген умутлары толмады. Алай жашаупары келген эсли къартла: «Аллах буюргъаннага не оюн деп», - жашарын къалдыла. Бусагъатда таматала бла алай кёп сабий жашан къалмайды. Хар ким жолун кесича ызлап барды. Аңга

была да тюшюндюле.

Ахмединдик күйегиси замансыз Айшуду. Этерин, къалырын билмей, къарт бир отоудан башшасына кире, аманны кебин кёрд. Бу юй къачан эе да бирде ариу кёрүнгөнине ол ийнаннан да этмайди щэндö. Бюгөн ол бек со-курандасында аңа аллай улуп къыйын салгъанына. Акъылына асыры аман сагышла келгенден, отоуда туралмай, башын алып, тышына чыгъады, төгөрекде айланады.

Зуякъ бармай алайдан, аныча къатынын элгөн бир шүшү барды, анда кечеле бла къалын заманын ашырады. Алай бир ингирде, эскиси да оптуруп, ушхуру ашай туръялай, Ахмед билай айтады: «Юйнин къэреп дә кёйралмай. Сатайт да, андан тюшөн ахчаны сабийлери көлешейим. Кесим да алдан бирлери бла жашайым. Башка амалым жокъду».

-Ашыкъыма юйнин сатаргъа. Бар, аланы да бир кёр, акъыларын да билаларын да бил, жашларын, къызла-рын айттырыкын да бир эшил. Бусагъатда жаш төлөу бизни заманыбызда тоййолду, адett-төрени сам этимдей. Энди къартлагъа къылзарында жашагъан бизде адет тоййолду, алай жашларында аякъынга билди, сора юйно иноун да эттере, - деп, күртеди шүшү.

Биринчинден, Ахмед тамата жашына барды. Ой, не айтдыраса, бек жарыкъ тюбидиле, иги да къарылда. Төгөрекни-башны көрүнгөндө. «Жашым, кеси алай кимни жашайды. «Сатайкъ да, төрт төнгөнек: къызға, сизге, манга да», - деп айттып да кёрдю жарлы къарт. Аны да унамадыла. «Ким бла жашарыкъ эсендег, ачха аныкъыды», - деп тохтаттыла. Аны амалтын сабийлери бир бирни жашау этип туралды. Ахмедни уа жарыгъи анга бек къынналады.

-Да, атам, ким угъай дейди санга, кел да, бизни бала жаша. Юйнин да сатайкъ. Бусагъатда бизге да ахча бек керек болуп турады, - дейди тамата жашы.

Ахмединдик жарыгъи къыйналды. «Да ахчасыз мен былагъа керек тоййолмени да», - деп, жарыгъи би-түн тактыр болду. Ол къайттылы сагъышла акъылын билеп, ол эинчи жашына барды. Аны жу-абы да тамата жашынча болду. Жашларына, туудукларына да ол буюнлондук керек болмажынанына жарыгъи бек къийналды, мудах болду, башы ауаргат бла къалды. Киси көрмеген жерде къатын кибик ачы къиляди.

Бир кесек шошайгъанда уа, сабийлери гитче заманлары кёс аллын келдиле. «Къаллай заукуль кезини эди ол, къалай хычыун эдилен ала. Жанымдан эсе бек сойген балаларым күнлени биринде мений байы сансын этип къоярлап деп, эслеп эсмиде да жокъ эди. Къачан, къайлай кемчилек ийдим? Бюгөн бла мени нек чуз этилде?» Ма аллай кёп соруул бийледиле Ахмеддиндик ачылын.

Бүйрүкъдан бир жары да кетмезсе, дейдиле да, аны алайлыгъына Ахмед, бюгөн да бир кере тюшюндю. Кеси къол къыйында ишлеген юйде энди ол жангыз кеси жашайды. «Сатайкъ да, төрт төнгөнек: къызға, сизге, манга да», - деп айттып да кёрдю жарлы къарт. Аны да унамадыла. «Ким бла жашарыкъ эсендег, ачха аныкъыды», - деп тохтаттыла. Аны амалтын сабийлери бир бирни жашау этип туралды. Ахмедни уа жарыгъи анга бек къынналады.

ШАУАЛАНЫ Разият.

Оюм

Игиже - иги, аманнга - аман деп ким айтыр?

Бурун заманда тау эгледе жамаат, 3-4 къаум-тагъа юлешинил, хар бир орунун, даражасын билгендил, аңга кёре кесин жорютгенди. Бий, ёзден, къара киши, къул, къарауш дегенчя къаумла болгъандыла. Алай ол заманда да асылы болгъан адамны киши түрт этегенди, сыйлагъанды.

Баам, жамааты алай юлешиниу босанд болмажанды. Ол игини бла аманнны арапарын айырырга онг бергенди. Алай болмаса, аманлыкъычы тайшили багъаны ким бичалыкъы эди. Осалса, даражан жокъду деп айтыргъа, аллайны жерине салыргъа, сен сырынга кёре, асыллыладан төрч адала жарекди.

Бусагъатда аны айтты киши кёрмейме мен. Конституция битеу инсанланы төнг этгенди. Алай бир документ да аманнны, сыйсызын адамлыкъ даражасын кёйтюрлүк тоййолду. Аны къанында болгъан къарауашлыкъын чыгъарылганда.

Бусагъатда халкъыбызда былхымсызлагъа, асысызлагъа, иймансызлагъа, аманлыкъылагъа сен былайса деп айттычуу бомлагъанданды масхасызылыкъында кёбюсю. Бир төнг, аны алайлыгъына жореги къынналып, быллай бир шарттары айтханды:

«Мындан алда кёп иди адам жыйылгъан төйдө аш къангада олтура эдик. Орта жыл санды бир киши шапагъа былай айтты сёлешди: «Жаш, бери жууруу кел. Эт табакъында да мени алпима сал. Ол улуп стаканы көрсө да, аны толтуруп, аракы күй. Мен алай 5-6-ны аудурсам, кесиме келеме. Былайдан узайма. Белги бергенимлей, былайтга жет». Шапа былхымсыз киши айтханды этди. Ол да аракы стаканланы бир бир изындан аудурду. Ашха эриши узалды шытылары барып, ит биямукъ итченч, чап-чап этип, этин, иги да чайнамай, жута кетди да, кёп да бармай, башын стоптагъ салып, хурупады. Мен, аны ол былхымсызлыгъын кёрюп, олтургъан жеримде чыдаялмай, этиме шинжиле чынчылганча болдум. Уятын, туръузул да күрөшдүм, болалмадым. 20-дан артыкъ адам олтургъан аш къанганы тынгысыз этди, кёлүн ашдан-сүздүн чыгъарды.

Ол кюн алайда арбазда уа аны күйор къурагын да эки киши да сюөле эдиле. Аллай ата кимни къылышыкъы, адептеге күрттирик эди. Ала да, эт къянгынан къазаннаны жанын сакъылап, андан юлай аларыгъа, ичире жан ата эдиле».

Келигиз, адамла, бу айлып, бедиш кылышыкъы ақыныбызын бёлпөп бир къарарайкъы. Быллай адамнын къайсы элини бий, ол угъай, жамааты аш къангатта оптутуртурукъ неда аны масхасызылыгъына төйзерики эди. Бусагъатда уа башына эркин инсан не да этсин. Халъкъ аңга чыдымыркъы, адамлыкъ даражанды, алайлыкъ да, олтургъан жеримде чыдаялмай, келимейди деп, ыспассыз да этерик тоййолду. Анданды мурдарлагъа окууна киши терс къарамагъаны. Ол угъай, аны бла жарыкъ саламашадыла, тойда, тепсеге чыкъса, аймай къарс къаягъадыла.

Бахсан ауузунда адепни, намысны, сыйны кюсүнден сөз берса, быллай бир шартты айтыргъа ёчдөле. Бир жолда жай Орубылганы Исмайыл бир къаум атлы бла энишке келе болгъанды. Таргъа жете келгенде, къая тапкырда харбызын көргендиди да, негерлерин тохтатханды. Ала, алтадан тюшүп, азыкъ ашай тиберегендеге, жашладан бирине: «Барчы, ким эсе да исси кюн суусап жолочу ашар деп салгъанды аны, баям, алып кел», - дегендиги.

Алай, бий суннганча болмай, харбызынчи кирден толу болгъанды. Аңга ол алай ачыу тибтегенди, аш-азыкъ къайсылында да болмай, атына минил, чапдырып келип, алайдан артыкъ узакъ болмай кетип баргъан атлыланы жеттегенди да, сора да турмай, биреуно къаммичи бла сопакъалап, былай айтханды: «Сай Бахсан ауузунда алай асылышылыкъын сен этериксе».

Орубий улу не жанылмагъанды, не экили болмажанды ондеп адеспиз адамны тюерге. Ол кесини бийлик жеринде жашагъаннаны адептерин, къылышылыкъын, кишиликлерин, ким асылсыз иш этегинди да кишиге сормай билгендил. Бети къара эди бу мен башда сагыннан иччики кишиге ол болгъан, айланнан жерледе аш къангада жер табылса.

Бусагъатда уа къайсы элибизге да барарайкъ, тойлада ичиге берилип, айтханларын-къалгъандары билгендеген къаллай бир адамны кёрсөрүр. Аладан бирине былай этерге жаралмайды деп айттырыкъ киши, тиши да табыллыгъында болурму?

ТЕММОЛАНЫ Мухадин.

Бокс

Кырылны биринчилегине къатышыргыз эркинликни көруулагъандыла

Боксдан Россейни Саутланнган коч-перини биринчилигине 230-дан аслам жаш спортчу къатышандыла. Эм кочлюлени санында бизни жерлешериз болгъандыла, ала битеу да жети майдал алгъандыла.

«Эльбрус» сабый-жаш төлү спорту школын Ольвары Бахсанда филиалыны оқыучусу Джаптулана Расулун энчи белгилерге тийшилиди. Ол, кесини аурулуккүү категорияларында дагыда Лашкутадан Малкъялданы Мурат бла Тюменланы Казим (Бабугент) хорлағандыла.

«Кюмюшню» нальчикчиле Тамерлан Абазов бла Чабдарлана Астемир ал-

гъандыла. Зокаланы Алим (Къашхатай), Ислам Бакуев (Нальчик) ючинчюле болгъандыла. Аланы тренер Малкъялданы Муслим, Тюменланы Хусейн, Азамат Сабиров, Борис Мельянов, Гуртуланы Солтанбек, Расул Шакманов юртедиле.

Биринчи жерлени алгъан спортучула Россейни биринчилегинде эриширге эркинликни көруулагъандыла. Ол ионьну алында Краснодар краиде Анапа шахарда ётерицид.

Тренер Хаджиланы Тимур Элбрус элни башызы Куранланы Узенрге спортула гызгаа Москвага эриширге барырга бошханы ючон ыразылыгын билдиреди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

СУРАТДА: Къабарты-Малкъялары команда.

Гитче футбол

Регион аралы эришиулеге барлыкъадыла

«Нальчик» спорт комплексде школчуланды арасында гитче футboldан тेңели республикалы эришиулеге бардырылгандыла. Финал оюнлагында 54 команда къатышанды, ол алы жюзден артык спортучы болады. Жашла жыл санларына көре төртке бөлүнгенди, кызыла уа бир къаумуда ойнагъандыла.

Турнирнин ахырьында 10-11 жыллары болгъанланы арасында биринчи жерге Проходнадын 5-чи номерли школу чыкыттыанды.

12-13 жыл толгъанланы арасында Нальчикчи 31-чи номерли мектеби къатышанды, 14-15 жыллыкъыланы арасында алчы жерге Нарткъяланы жыйымдыкъ командасы чыкыттыанды. Бу къаумада къашхататуучу кызыла да хорламга тийишли болгъандыла.

Сармаково элден 16-17 жыллыкъ жашла хорлағандыла.

Энди эм кючюлүк командада 16-чы 28-чи февральда Ейске гитче футboldан регионаларында эришиуледе республиканы атын айтдырырга амаллары боллукъада.

Бизни корр.

Къол тюйюш

Руслан Хусинов - кюмюш призёр

Нижний Новгородда къол тюйюшден Россейни МВД-сынын ич аскерлерини чемпионаты бардырылганды. Анда Къабарты-Малкъялары хурметин къыралы спортдан устасы Руслан Хусинов көруулагъанды. Ол чемпионатны кюмюш призёру болгъанды. Спорчуну тренер Адам Мамхеген юртеди.

Светлана ГАУНОВА,
КыМР-ни Спорт эм туризм министерствесинүн пресс-службасы.

Бійкінчікке гороскоп

6-чи февральдан 12-чисине дери

Къочхарла.

Сиз билмей түрганлай тюшген уллу ырысъыны къайры этерге билмей айланырыкъызыз.

Танала.

Сиз не бек кюрешсегиз да, къутаплакъ тюйюлөсөн сюймеклимкден. Кюрешсигиз, угъай демейбиз анга да.

Эгизле.

Жанги ишни башлай эсегиз, хазыр оюмлана эм ахшы муратланы къоймагъыз, ала сизге артда бек керек боллукъадула. Сизни конкурентлеригиз жукылап турмайдыла, ала акыллы жорукъяларыбызын урларта хаш хазырдыла.

Айырчабакъыла.

Сизи къатышыздагылдан къайсы эссе да сюймегенлеригиз салгъан къапкандан къутулургъа болушурукъуда.

Асланла.

Сиз дайым да къошакъ иш излеп айланасыз, сисиз бер киши да кесперини борчарлын толтуралмазлыкъ сунун. Андан эссе, юйкорюп бла бирге согласатыз иги эди.

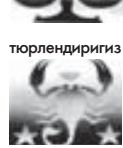
Кызыла.

Сиз жаз башы жетгенин эсигизге тюшоргенис. Къылай бир жашаңын эсегиз да онбеш жыллыкъ жаш сунун турсыз кесигизни. Сакъ болуғуз, алыкъа къыш бошалмажаңында.

Базманла.

Чынтармачылыкъ бла кюрешгелеге иги кезиудо. Къыын ишле сиз сойгена барлыкъ тюйюлөле. 6. Ышыкъыны ахырьында озгъан жылда сыйтан сөзөпөзгө көрти болуғуз, түрленидиргиз жашаууғузда төрелеригизден бирин.

Акырапла.

Ышыкъы көркүзуул атламла эм ишле бла ёттерицид. Эштада, ол хайырлы да боллукъ болур, апчымай алгъа барыгыз.

Садакъыла.

Бійкінчында ал кезиүн сизин сейирсингидирича боллукъ тюйюлду. Шүёхла бла оптуургъа уа жарорыкъда, сюйгендамларыбыз да сизге иги хапарла келтирилди.

Текемюйюзле.

Геуоргэ эм орта күнле иги күнле боллукъадула, алай эссе, ишни къолгъа алытыз. Андан сорада, сизге сейирлик предложенияла этерге боллукъадула иш жана бла.

Сүүкъуяла.

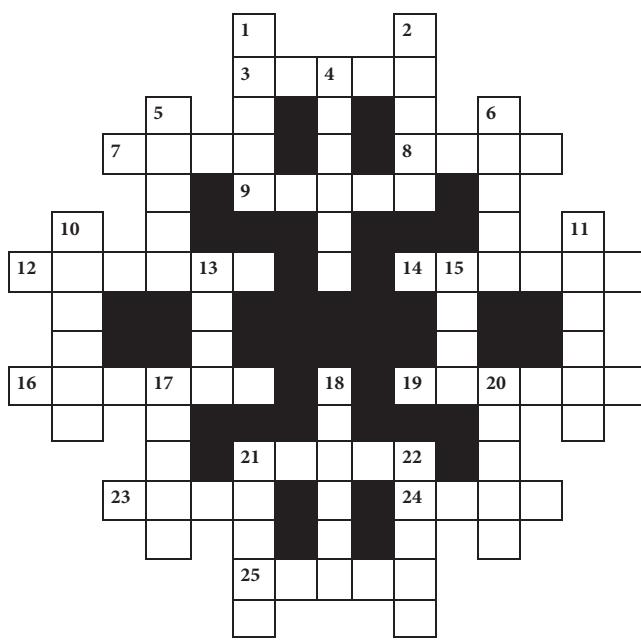
Маганалы иноу этерча эм багылал зат сатып алыра тюйюлду. Солуу күнледе солугуу, сюйгенигиз чакылы бир.

Чабакъыла.

Бійкінчында жети күнүндө сюйгенигиз-ча жүзегиз да, чабакъынды ыргъатына шөөрүп тюйюлсөз. Бир затха да былай болмаз демегиз.

Сёзбер

ЭНИНЕ:

3. Гебенни бек уллусу. 7.

Къумалы ат. 8. ырыс. 9.

Къагытда бир затны белгиси, шарты. 12. Боянсаны

бир кереги. 14. Къашхатай элни миллет теспесу

ансамби. 16. Жыртыкъ

жаныуарчыкъ. 19. Туар

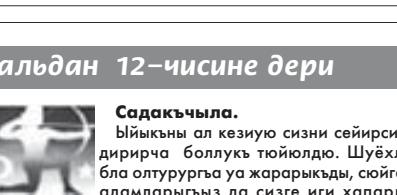
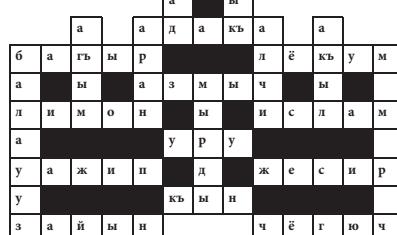
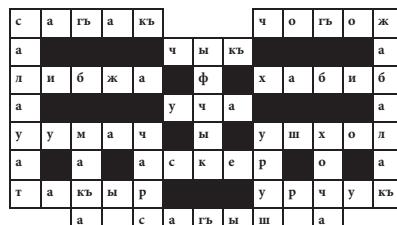
териден этилген жип. 21.

Иш хакъ. 23. Терек. 24.

Жумарукъ. 25. Бир затны

агъартхан.

Газетти 18-чи номеринде басмаланнган сёзберни жууплары.

ЖАНДАУУРЛУКЪ

Катокда учхандыла, татлы ашла бла сыйланнгандыла

Нальчикде Абхазия майданда каток алгъяракъда ачылғанлыкъя, аны сабиlle, абаданда да бек сюйгендиле. Ингр сайн анда учаргъя көп адам келеди. Геуиргэ күн ары Нартандагы интернат-школдан отуз жашны бла кызыны келтиргенди. Бу огурлу иш Къабарты-Малкъарны Жамаут палатасыны жаш төлү советини башламчылыгы бла болдурулганды.

-Озгын жылны июн айнан советни къаумуна киргенле ёксюз, къаар адамлары болмай къалъян эмда къарызуус юрледен чыкъыган бала-чыкъылагъуз «Сабийлени ышарыулары» деген ала байрам къурагъандыла. Ол акцияны андан ары бардырыр ююн, былтыр декабрьде Нартандагы интернат-школда окуугын сабийлен, бир къаумун келтирип, катокда учарча этгенбиз. Аны сабиlle бек жаратхандыла. Ол себепден экинчи къаумуна бу жол келтиргенбиз, -дейди советни председателини орунбасары Асият Шкежева.

Культура эм солу паркны пресс-службасыны башчысы Гергъокыланы Рұслан ақызықыланы бла жашчылын Нартандан Нальчикге солу паркны генеральный директору Хочуланы Алий жиберген энчи автобус бла

келтиргенлерин билдиргенди.

Майданнын къатында сабиllege Асият Шкежева, катока ишлегенле да жарыкъ тюбебендиле, конькиле юлешип, бузгъя чыгъаргъандыла.

Аланы араларында уча билгенде да бар эдиле, алай көбюсю биринчи кере соенледиле. Инструктор Мусукаланы Замир уча билмегенни ўюртуюно олсағыт къолгъя алгъанды.

Интернатдан сабиlleни биргелерине физкультурадан тамата инструктор Жанна Хуранова да болгъанды.

-Бизде 187 сабий окыуду. Биринчи кере аладан отузусу келген эдиле бери. Бу жол да аллай бирин келтиргенбиз. Къалъяна да къаум-къаум болуп келлилди. Къысхасы, бири да кёлкъалды болмазча этгенбиз, -дегенди.

Сабиlle учуп, эриккенлеринден сора алайда кафедре ишлегенле аланы чай, кофе, хычинле, конфетте, пироженое бла да сыйлагъандыла.

- Мен конькиледе уча билеме. Алай, басагъатдача, онг манга эртеден бери да чыкъмагъанды. Бююн а бек улуда зауукъулык тапханма, - дегенди б-чи классы окуучусу Лена.

Мария уа конькиледе биринчи кере сюелгенин, катока учаргъя эртеден бери термилгенин да айтханды. «Жыгъылсам да, жилярыкъ тююлпоме», -дегенди.

ХОЛАНАНЫ Марзият.

Суратлада: (башында) инструктор Мусукаланы Замир конькилени юлешиди; (түбөндө)интернатын сабиlle катокда.

Суратланы автор алгъанды.

КъМР-ни биринчилиги

Шауаланы Ахматны хурметине стап

14-чу февральда, Шауаланы Ахматны хурметине стапын, Азау ёзенинде Къабарты-Малкъарны биринчилиги ююн төрөли эришиуле бардырыллыкъыда. Анга 2002 – 2006 жыллarda туугъан жашчылыба бла кызычылы эмда лыжачыланы бек гитче къауму къатышырыкъыда. Эришиуле слалом-гигант дисциплинада ётерикдиле. Тамата къаумлалыга - экишер, гитчелеги уа жаланда бир сынам бериллиди.

Эсигизе салырға сөйбіз: Шауаланы Ахматны «Динамо» спорт обществону тамата тренери, ысы бла уа Терс-Къолда тау-лыка школын директору болуп түрлүлгендиле. Ол кесини заманында таудан лыжала бла учуудан бир талай ССРР-ни чемпион, спортты устасын хазырлаганды. Дүнигъя аты айтылъян, спортту халкъы аралы классыны устасы Дағиб Гүліев да аны сохталарындан бири эди.

Эришиуленін баш судысы Приэлбурсияны энчи жаш-төлө тау-лыка школуну директору Мурзланы Хусейн боллукъуда.

Музей

Спортхада жораланнган кёрмюч

12-чи февральда КъМР-ни А. Л. Ткаченко атты Суратлау искустволаны музейнинде, Сочиде бардырылгъан Къыш Олимпиадагы атапын, «Эстафета времени» деген ат бла кёрмюч ачыллыкъыды.

Анда республиканы художниклерини, скульпторларыны, къол усталаны ишлерини, фотоаппарат бла алгъан суратланы кёрюрге боллукъуда. Ала музейни коллекциясындан алынырыкъыда. Музейни залларында Къабарты – Малкъарны сейир жерлерин, деменгилли Элбрус, ары биринчи чыкъыланланы, мындарды спортулданы суратлары боллукъуда.

Кёрмюч 3-чу марта дери барлыкъыды.

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

КЪОНДАКЪЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары)

БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары)

ТОКЪУЛУЛАНЫ Борис (жуаплы секретарь)

ТЕКУЛУЛАНЫ Хая (жамаут-политика бёлюмню таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторнун приемный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жүуаплы секретарь - 42-66-85.

Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи июньда регистрация этилгенди.

Газеттасынан атапында Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 1